

Může být účtován při placení stravenkami poplatek?

Už se vám někdy stalo, že jste si zašli o pracovní pauze na oběd do restaurace a při placení zjistili, že vám číšník účtuje k ceně za polední menu navíc speciální poplatek jen z toho důvodu, že platíte stravenkami? Může si podnikatel vůbec dovolit tento poplatek účtovat a nejde náhodou o diskriminaci těch spotřebitelů, kteří se rozhodli platit stravenkami, případně o jiné protiprávní jednání? V následujícím textu se pokusíme na tyto otázky odpovědět a podívat se této zatím ne příliš časté praktice na zoubek.

Nejmenovaný hostinec vybíral po svých hostech platících za objednané jídlo a nápoje stravenkami kromě ceny uvedené v jídelním a nápojovém lístku navíc poplatek ve výši 4% z celkové částky nákupu. Česká obchodní inspekce (dále jen ČOI), která dozoruje zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele (dále jen ZOS), uložila danému podnikateli pokutu ve výši 30 000 Kč. Podle jejího právního názoru došlo k porušení § 6 ZOS, tedy k diskriminaci skupiny spotřebitelů, kteří při placení používají stravenky. Jen pro vysvětlení diskriminací se rozumí případ, kdy je s jednou osobou nebo skupinou osob zacházeno z diskriminačních důvodů méně příznivým způsobem, než s jinou osobou či skupinou ve srovnatelné situaci. Pokutovaný podnikatel se odvolal k Ústřednímu inspektorátu ČOI, ten se s právními argumenty regionálního inspektorátu ztotožnil a pokutu potvrdil.

Celá záležitost se v průběhu přibližně 2 let dostala v rámci soudního přezkumu správních rozhodnutí až k Nejvyššímu správnímu soudu (dále jen NSS), ten se sporem zabýval v listopadu 2007 (rozhodnutí 3 As 49/2007-43 ze dne 8.11.2007, více na

<http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=13737>

) a došel k závěru, že se o diskriminační jednání nejedná. Ve svém odůvodnění odkázal na své rozhodnutí týkající se platebních karet, ve kterém nepovažuje platby v hotovosti a platby platební kartou za srovnatelné transakce, neboť prodávající má pouze zákonnou povinnost přijímat hotové peníze, ale ne platební karty. Platbu stravenkami považuje NSS za ještě vzdálenější platební prostředek hotovosti než platbu bankovními kartami. Proto došel NSS k závěru, že se i v tomto případě nejedná o srovnatelné transakce a tudíž ani nelze toto jednání klasifikovat jako diskriminační, neboť o diskriminaci se jedná pouze tehdy, pokud existují obchodní praktiky, které nedůvodně zvýhodňují některé spotřebitele před jinými, ale při srovnatelných transakcích. Je tak jen na úvaze obchodníka, zda uzavře smlouvu s poskytovatelem stravenek a bude stravenky přijímat. Stejně tak je na jeho úvaze, jaké podmínky si při této platbě stanoví, tzn. může si za platbu stravenkou účtovat zvláštní poplatek. Rozhodnutí soudu není v našem právním řádu sice obecně právně závazné, ale vzhledem k tomu, že jde o rozhodnutí nejvyšší soudní instance, je tento výklad závazný fakticky, protože další orgány z něj budou při rozhodování vycházet.

Soud se však nezabýval (a z hlediska přezkumu ani nemohl) přiměřeností výše tohoto poplatku a dále jiných souvisejících skutečností, tzn. nezabýval se otázkou, zda by takové jednání mohlo být protiprávní z jiného důvodu. Podle našeho názoru ale výše tohoto poplatku musí být přiměřená vynaloženým nákladům, které s přijímáním stravenek provozovatel má. Pokud by tomu tak nebylo, jeho účtování by mohlo být proti dobrým mravům a tedy v rozporu s občanským zákoníkem. (Také ZOS postihuje v § 6 jednání, které je v rozporu s dobrými mravy. V brzké době se však počítá s účinností novely, která zákaz jednání v rozporu s dobrými mravy vypouští.)

Podnikatel má dle ZOS povinnost uvést na veřejně přístupném místě dostatečně čitelně povinnost platit poplatek a jeho výši, v jiném případě by mohlo jít o klamání spotřebitele o výši konečné ceny. Stejně tak by bylo klamáním spotřebitele, kdyby podnikatel požadoval zaplatit manipulační poplatek z celé částky (kupní ceny) a nikoliv pouze z hodnoty uplatněné stravenky, což byl právě i výše popsáný případ, neboť poplatek 4% byl účtován z celkové výše nákupu, ačkoli nákup byl uhrazen zčásti stravenkou a zčásti penězi. Za klamání spotřebitele může ČOI uložit podnikateli pokutu a spotřebitel se může po obchodníkovi domáhat náhrady způsobené škody.

Může být účtován při placení stravenkami poplatek?

Redakce SOS

Středa, 18 Květen 2011 16:58

Tento článek byl již vydán kdysi v roce 2008, avšak je stále aktuální. A protože je umístěn jen na staré verzi webu, rozhodli jsme se ho znovu otisknout zde.